

เทศน์เช้า วันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ศาสนานะ เรื่องของศาสนา ศาสนาจะเจริญแล้วเสื่อม ว่าศาสนาเจริญ เรามองกันแต่ภายนอก ดูแต่โลกเจริญไง วัฒนาเจริญ มีพระบรมชากเจริญ ความเจริญของศาสนานั้นเป็นความเจริญของวัตถุ ถ้าศาสนาเจริญนะ วัตถุอาศัยเจริญ วัดเกิดก็เกิดได้ วัดตายก็ตายได้ วัดในศาสนาพุทธเป็นวัดร้างนี้เป็นพันๆ วัดเลย เพราะหมู่บ้านเกิดขึ้นมาแล้วหมู่บ้านแยกไปย้ายไป วัดก็ต้องเสื่อมไปตามธรรมดา วัดก็เหมือนบริษัทนิติบุคคลขึ้นมา เกิดตายเหมือนกัน เห็นไหม

ว่าศาสนาเจริญ ถ้ามองว่าวัฒนาอวาตเจริญ อันนั้นศาสนาเจริญ เจริญส่วนหนึ่ง เกิดได้ตายได้เหมือนกัน แต่ถ้าศาสนาเจริญในหัวใจของสัตว์โลก เจริญในหัวใจของเรา ถ้าหัวใจในศาสนาเราไม่เจริญในหัวใจของเรา เราจะมีศรัทธามีความเชื่อไหม

ถ้าเรามีศรัทธามีความเชื่อนะ ศรัทธาความเชื่อของเราทำให้เราเข้าถึงศาสนา ตัวศาสนานั้นเป็นธรรมะ ธรรมะคือคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมะมีอยู่โดยดั้งเดิม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปตรัสรู้ธรรมอันนั้น ธรรมอันนั้นสามารถชำระใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา คือจิตนั้นบริสุทธิ์ได้

จิตของเราไม่บริสุทธิ์ มันเสื่อม เสื่อมเพราะกิเลสมันปกครอง

คนเขามาถามเมื่อวานนี้ เขามาถามว่าเวลาเขาทำบุญกุศลขึ้นมา ในหมู่คณะนี้ทำไมไม่มีความทุกข์ความยากกันหมด แล้วเวลาออกไปเห็นชาวโลกเขานะ เขาไม่มีความทุกข์เลย เขามีแต่ความสุข ทั้งๆ ที่เราทำบุญกุศลกัน เราเข้าถึงศาสนา ทำไมเรามีแต่ความทุกข์ความยาก

บอกว่า นี่เราไปอิจฉาเด็ก เด็กไม่เข้าใจสิ่งต่างๆ เด็กเขามีความเพลิดเพลินในโลกของเขา คนที่เขาไม่ได้ทำบุญกุศล เขามีความสุขของเขาทางโลกเขา ความสุขอันนั้นเป็นความสุข

จอมปลอม ความสุขที่ว่าเขาเป็นความสุข แต่ในหัวใจของเขามีทุกข์ เขาจะพูดหรือไม่พูดนั่นอีกเรื่องหนึ่ง

หัวใจของเขาเป็นผู้ใหญ่ จะเป็นคนมีอายุขนาดไหน แต่ไม่เข้าถึงศาสนานั้น หัวใจนั้นเหมือนเด็กๆ เด็กขึ้นมามันมีแต่ความเล่น เห็นใหม่ เด็กมันต้องการเล่น ต้องการสนุกเพลิดเพลินไปวันๆ หนึ่งเท่านั้น นี่เรื่องของเด็ก เด็กจะมีความคิดขนาดนั้น แต่เด็กไม่เข้าใจเรื่องการดำรงชีวิต

อันนี้ก็เหมือนกัน ในเมื่อหัวใจไม่เชื่อเรื่องศาสนา ศาสนาสอนเรื่องสังขารในการดำรงชีวิต ชีวิตนี้เกิด เกิดมาจากไหน ตายแล้วไปไหน นี่บุญกุศลพาให้เกิดพาให้ตาย ตายไปอย่างไร นั่นศาสนาสอนอย่างนั้น ถ้าเราประพฤติปฏิบัติ เราทำยังไม่ได้ เรายังไม่เห็นตามในหัวใจของเรา เราก็เชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปก่อน เพราะเราเป็นคนตาบอดต้องเชื่อคนตาดีไปก่อน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ที่ตาดี ตาหูสว่างกระจ่างแจ้งทั้งหมด เป็นโลกวิทู รู้แจ้งโลกไปหมด สอนไว้อย่างนั้น

แต่คนเขาไม่เชื่อ ก็เหมือนเขาไม่ศรัทธาเขาไม่มีความเชื่อ นี่ศาสนาไม่เจริญในหัวใจของเขา แล้วเขามีความสุขๆ...เวลาที่มีความทุกข์ขึ้นมาเขาบอกเราหรือเปล่า? เขาไม่บอกเราหรือ มีความสุขขึ้นมาเขาก็ว่าเขามีความสุข เขาไม่ทำบุญกุศลเขาก็มีความสุข เราทำบุญกุศลกันมากทำไมมีความสุขอย่างนั้น

นั่นเพราะว่าเราเข้าถึงสัจจะความจริง เราเห็นว่าทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง ทุกข์เกิดขึ้นในหัวใจของเรา เราจะแก้ไขสิ่งนี้ เหมือนกับคนไม่เป็นโรคเป็นภัย ไม่เป็นโรคไม่เป็นไข้ เขาก็ไม่สนใจเรื่องของยา คนเป็นโรคเป็นภัย นี่ก็เหมือนกัน เราเข้าใจว่าเราเป็นไข้ เรามีโรคมียายในหัวใจ โรคคือโรคเสียดแทงในใจ โรคคือการเกิดและการตายในหัวใจของเรา มันมีการเกิดและการตายในหัวใจของเรา ใจต้องตายต้องเกิดไปในอนาคตแน่นอน แล้วมันจะเอาอะไรเป็นที่พึ่งที่อาศัย

ถ้าไม่มีที่พึ่งที่อาศัย เราเกิดมามีอสรเสรีภาพ เวลาเกิดบนสวรรค์มันก็เพลิดเพลินไปในเรื่องของสวรรค์ เกิดในนรกนั้นทุกข์ยากตลอดไป เกิดในสัตว์เดรัจฉาน เห็นใหม่ มีแต่ความบีบคั้นในสถานะของสัตว์โลก สถานะของสัตว์บีบคั้นหัวใจ บีบคั้นให้เป็นไป แต่เราเกิดเป็นมนุษย์ขึ้นมาเราอสรเสรีภาพ เราทำคุณงามความดีก็ได้ ทำบาปอกุศลก็ได้แล้วแต่ใจเราจะทำขึ้นมา ถ้าใจเราทำขนาดไหน มันก็เป็นบุญกุศล มันเป็นผลลัพท์ขึ้นมา มันเป็นวิบากกรรม วิบากอันนี้มันมีให้กับหัวใจของเรา ถ้าวิบากนี้ให้ใจของเราแล้ว เราจะเป็นสภาวะแบบนั้น

แต่ในเมื่อเราเชื่อเราไม่ได้ เราเชื่อ มีกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้ ถ้าเราเชื่อธรรม เห็นไหม ธรรมนะ ศีล สมาธิ ปัญญา...ศีล เราไม่ฆ่าสัตว์ เราไม่เบียดเบียนกัน นี่มีศีล ศีล ๕ มีกรรม ๕ ธรรม ๕ คือความเมตตาสัตว์ บางคนมีความเมตตาสัตว์มาก เห็นสัตว์แล้วมีความสงสารมาก บางคนเห็นแล้วเฉยๆ นะ มันเป็นเรื่องของใจ ใจของคนไม่เหมือนกัน ใจของคนมีความสูงความต่ำไม่เหมือนกัน แล้วใจของเด็กๆ ใจของผู้ที่ไม่สนใจในศาสนา เขายังไม่เชื่ออย่างนั้น แต่ถ้าเขาไม่เชื่อเรื่องศาสนา เขาทำคุณงามความดี นั่นก็เป็นความดีของเขา

บางคนว่าไม่เชื่อศาสนา เห็นศาสนาว่าศาสนานี้เป็นยาเสพติด

มันให้เสพติดให้ติด ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติจะเข้าใจ ถ้าเสพติด เราต้องประพฤติปฏิบัติ เราต้องได้บ้าง เราทั้งชีวิตนะ บางคนปฏิบัติทั้งชีวิต ชีวิตนี้เข้าไปเสพติด เสพแล้วมันติดไหม? มันไม่ติด เพราะว่าเสพติดนี้มันเป็นยาเสพติด มันเป็นเรื่องที่ว่ามันเป็นเรื่องของกิเลส แต่เรื่องสังฆธรรมนี้เป็นเรื่องที่ว่าเป็นเรื่องที่เอาหัวใจเข้าไปพิสูจน์กัน พิสูจน์ในเรื่องของหัวใจ

เวลามันเกิดกับเราเห็นนะ มันจะติดไหม? มันไม่ติด มันเป็นสภาวะ มันเป็นความจริง มันเป็นเรื่องที่มันเป็นอริยสัจ สิ่งที่เป็นอริยสัจมันจะไปเสพติดที่ไหน มันเป็นเรื่องจริงของใจอันหนึ่งที่ยังมันเกิดแล้วแล้วในหัวใจ แล้วเราไม่สามารถควบคุมได้ ไม่สามารถตามทันได้ แล้วเราไม่สามารถ มันเป็นไปได้ ถึงต้องเชื่อธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เชื่อธรรมก่อนว่าต้องทำให้หยุดก่อน ต้องทำสมาธิก่อน ถ้าใจหยุดนิ่งได้ ใจจะเห็นสิ่งนั้น คนเราก้าวเดินอยู่ วิ่งอยู่ จะไม่เห็นสิ่งนั้น เวลาทำสิ่งนั้นขึ้นมา ใจมันจะมีคุณธรรมขึ้นมา

ฝนตกฟ้าร้อง ฝนตกขึ้นมาที่มีความชุ่มเย็น นี่ในหัวใจของเรา เราเชื่อศาสนา เวลาเราเชื่อศาสนา ฟ้าร้องในหัวใจของเรา แต่ฝนไม่ตก เห็นไหม มีแต่ความเร่าร้อนในหัวใจ เพราะเราเสพติด เราทำใจเราไม่ได้ ถ้าฟ้าร้องด้วย ฝนตกด้วย ทำสมาธิขึ้นมา จิตสงบขึ้นมา มีความเป็นกุศลขึ้นมา มีความสุขขึ้นมา นั่นฟ้าก็ร้อง ฝนก็ตก ใจดวงนั้นขึ้นมาเป็นปัจจัยจัดตั้ง ชุ่มเย็นในหัวใจของดวงนั้น ใจดวงนั้นก็เป็นที่พึ่งของใจดวงนั้นได้ ใจดวงนั้นก็เป็นที่พึ่งของสัตว์โลกได้

สัตว์โลกจะพึ่งผู้ที่มีหูตาสว่าง พึ่งผู้ที่เข้าใจสัตว์โลก เราจะไม่พึ่งเรื่องของกิเลส กิเลสจะบอกไปเลย ทำดีไม่ได้ดี ทำชั่วไม่ได้ชั่ว มันตามประสาของมัน เพราะมันต้องการความอิสรเสรีภาพของมัน มันต้องทำตามอำนาจความพอใจของมัน นั่นคือศาสนาเสื่อม เสื่อมในใจดวงนั้นใจ

ศาสนาเสื่อมจากข้างนอก เสื่อมอย่างหนึ่ง เสื่อมจากใจของสัตว์โลกส่วนหนึ่ง ถ้าศาสนา มันจะเจริญ มันเจริญในหัวใจของเรา มันถึงเรามาได้ แล้วมันจะเจริญงอกงามขึ้นไปถ้าเราศรัทธามี ความเชื่อของเรา ทำดีต้องได้ดี ทำคุณงามความดีแล้วต้องได้ดี โลกนี้เป็นแบบนี้ จะทำคุณงาม ความดีขนาดไหนมันก็เป็นเรื่องของโลกเขา เรื่องของสถานะ เพราะมันมีอำนาจวาสนา คนมี อำนาจวาสนาทำดีก็ได้ดี คนไม่มีอำนาจวาสนา ทำดีก็เป็นคุณงามความดี แต่ผลมันไม่ให้ ตอบสนองขนาดนั้น นี่วาสนาของคนไม่เหมือนกัน

อำนาจวาสนาของคนถึงว่า แข่งเรื่องแข่งพ่ายแข่งได้ แข่งอำนาจวาสนาแข่งไม่ได้ การแข่ง ไม่ได้เพราะว่ามีความลุ่มๆ ดอนๆ คนเรามันเจริญขึ้นมา มันเจริญตลอดไปหรือ ถ้ามันมีคุณงาม ความดี มันต่อเติมคุณงามความดีไป มันต่อเติมคุณงามความดีได้ถ้าเราเชื่อคุณงามความดีของเรา เราสละออก เราสร้างสมขึ้นไป เราจะไปหวังเอาผลของเรา นี่มันต้องตายต้องเกิด ถ้าต้องตายต้อง เกิดก็ต้องให้ถึงที่สุดว่าให้พ้นจากทุกข์ได้ ถ้าไม่พ้นจากทุกข์ได้ มันก็จะเวียนตายเวียนเกิดใน สถานะเป็นความทุกข์อย่างนี้ตลอดไป เป็นความทุกข์นะ

จะมีความสุขขนาดไหนเรื่องของโลกมันก็ว่าเหว่นะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “ในสมโสรสันนิบาตอยู่ ทุกดวงใจว่าเหว่” ทุกดวงใจว่าเหว่ เรื่องของโลกมันเป็นเรื่องของร่างกาย แค่นั้น เรื่องที่พึ่งพาอาศัยกัน เรื่องของร่างกายพึ่งพาอาศัยกันชั่วคราว แล้วใจนี้ต้องเป็นไป

ใจถึงเป็นนิจังใจ ใจนี้ เรื่องของใจเกิดตายๆ ในธรรมชาติของมัน มันต้องเกิดต้องตายใน ธรรมชาติของมันอยู่สภาวะแบบนั้นตลอดไป แล้วไม่มีวันบอบสลาย นั่นมันถึงเป็นไปตามสภาวะ แบบนั้น แล้วมันอยู่ที่ไหน? มันอยู่ที่เรา เพราะการเกิดของเรา เพราะใจปฏิสนธิขึ้นมามันถึงเกิด ศาสนานี้ดีแตกขนาดนั้นนะ ดีเรื่องของใจนี้แตกเลย เกิด เกิดมาเพราะเหตุไร? เกิดมาเพราะมียาง เหนียว เกิดเพราะมีกรรม กรรมที่ทำให้คุณงามความดี สร้างคุณงามความดีก็ต้องเกิดต่อไป เกิดใน สถานะที่ดี สร้างความชั่วขึ้นมามันก็เกิด เกิดในสถานะที่ต่ำต้อย นี่มันเป็นไปไม่ได้ที่จะหลุดสั้น ออกไป

แต่ในการประพฤติปฏิบัตินี้ก็เป็นกรกระทำเหมือนกัน แต่การกระทำถึงที่สุดได้ มันแปลก ประหลาดใจ แปลกประหลาดที่ว่าทำแล้วมันหมุนออกไปแล้วมันชำระออกไป ใจจะถึงที่สุดได้ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ตรัสรู้ขึ้นมา ธรรมอันนี้มันถึงมหัศจรรย์มาก

ในศาสนาต่างๆ เป็นแค่ศีลธรรมจริยธรรม ศีลธรรมจริยธรรมคือคุณงามความดี สร้างคุณงามความดีก็เป็นคุณงามความดี คุณงามความดีที่เวียนในวัฏฏะ เวียนไปในวัฏฏะ อยู่ในวัฏฏะนั้น ไม่มีพ้นออกไปจากวัฏฏะ เพราะไม่มีดวงตาเห็นธรรม

ถ้ามีดวงตาเห็นธรรมนะ นั่นนะ ธรรมะเหนือธรรมชาติ เห็นสิ่งต่างๆ ทั้งหมด วางสภาวะธรรมไว้ตามความเป็นจริงแล้วใจนี้พ้นออกไป แต่ไม่วางสภาวะตามความเป็นจริงเพราะเราทำแล้วเราต้องได้ ผลของมันเกิดขึ้นเป็นแบบนั้น

ถึงที่สุด เห็นใหม่ พระโศดบันถึาบรรลฐธรรมขึ้นมาแล้วต้องเกิดอีก ๗ ชาติ นั่นเพราะอะไร เพราะมีใจดวงที่รับรู้สิ่งต่างๆ ทำแล้วต้องได้ ทำแล้วต้องได้ ถึงที่สุดแล้ว จนถึงที่สุดต้องทำลายผลที่รองรับสิ่งนั้น

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกให้ทำลายหัวใจ เจอสิ่งใดๆ ต้องทำลายทั้งหมด ถ้าไม่ทำลาย สิ่งนั้นคือกิเลสมันเกาะเกี่ยวอยู่สิ่งนั้น

กิเลสอย่างหยาบเราทำลายออกไปแล้วก็จริงอยู่ แต่กิเลสอย่างละเอียดยังมีอยู่ ยังต้องพาเวียนตายเวียนเกิด เวียนตายเวียนเกิดถึงไปมันก็สร้างคุณงามความดีไป แต่ถึงที่สุด มันชำระตั้งแต่หยาบขึ้นไป จากหยาบๆ เห็นใหม่ สิล สมธาธิ ปัญญา ตั้งแต่รักษาศีล ตั้งแต่ทำสมาธิขึ้นมา มันก็เป็นความสุขส่วนหนึ่ง เป็นการทำลายกิเลสด้วยวิปัสสนาญาณเป็นส่วนหนึ่ง ถ้าวิปัสสนาได้ อันนี้ประเสริฐที่สุด ถ้าใครวิปัสสนาได้ ถ้าวิปัสสนาไม่ได้ มันก็เป็นโลกียะ เป็นฌานโลกียะ เป็นปัญญาของโลกียะ เป็นเรื่องของโลก วนอยู่ในโลกนี้

ปัญญาหมุนไปในโลก วนไปในโลกก็หมุนไปในโลกเพราะไม่มีคนชี้หน้า ครูบาอาจารย์ผ่านตรงนี้มา มันต้องชี้หน้า มันเป็นความมหัศจรรย์นะ เป็นความคิดเหมือนกัน ถ้าพลิกส่วนหนึ่งเป็นโลกุตระธรรม ไม่พลิกส่วนหนึ่งออกไปเป็นโลกียธรรม โลกียธรรมก็เป็นเรื่องปัญญาของโลก มันปัญญาของโลกแล้วมันหมุนออกไปไม่ได้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นตรงนี้ ถึงบอกว่ามรรคอรียสัจจัง งานอันชอบ ความเพียรชอบ ความระลึกชอบ ความเห็นชอบ ชอบในสังขธรรม ไม่ใช่ชอบในความเห็นของเรา เรามีกิเลสอยู่ ความเห็นของเราว่าสิ่งนี้เป็นความเว้งว่าง สิ่งนี้เป็นความสุขของเรา เราติดอยู่ในสิ่งนี้ แล้วเราว่านี่เป็นผลของเรา แล้วมันจะติดพันไปนะ นี่เรื่องของเรามันมีกิเลสในหัวใจ มันถึงไม่เป็น

มัชฌิมาปฏิปทา มันไม่เป็นกลางเพราะใจเราไม่เป็นกลาง ถ้าใจเราไม่เป็นกลาง ผลมันจะไม่เป็นกลาง

ต้องมีสัมมาสมาธิขึ้นมาให้ใจเป็นกลาง ถ้าใจเป็นกลางได้ มันจะพ้นออกไปได้ หัวใจประเสริฐๆ อย่างนั้น ถ้าทำขึ้นมาซะ ศาสนาเจริญขึ้นมาจนใจดวงนั้นสิ้นจากกิเลสไป ใจดวงนั้นประเสริฐที่สุด แล้วสร้างสมคุณงามความดีจากใจดวงนั้นถึงที่สุด นี่เป็นกิริยาเฉยๆ อยู่แล้วต่อไปนะ คุณงามความดีไม่เข้าถึง ไม่บกพร่องจากคุณงามความดี แล้วต่อเติมให้สูงขึ้นไปก็ไม่มีคุณเป็นประโยชน์กับใจดวงนั้น ใจดวงนั้นสิ้นสุดของใจ จบสิ้นกระบวนการของการประพฤติปฏิบัติ ทำได้งานของการประพฤติปฏิบัตินี้จบสิ้น

งานของโลก เห็นไหม เกษียณอายุราชการแล้ว หมคอายุราชการไม่ต้องทำงาน หัวใจยังต้องทำงานอยู่ ยังว่าแห้วอยู่ ยังต้องเป็นไป หมุนไปในโลกเขาไม่มีวันที่สิ้นสุด แต่เกษียณออกจากกิเลส เกษียณออกจากรู้ทั้งหมด ใจดวงนี้พ้นออกไปจากกิเลส พ้นออกไปแล้วจะไม่มีเวียนตาย เวียนเกิด ไม่มีความว่าแห้ว รู้ทำตามความเป็นจริงของใจ

แล้ววางสิ่งที่กระทบนะ สิ่งที่กระทบนั้น ภารา หเว ปญจกฺขนฺธา ชั้นนี้เป็นเรื่องกระทบ เป็นเรื่องความเป็นไป รอแต่วันธาตุขันธ์จะสิ้นกัน เห็นไหม อนุปาทิสถนิพพานกับสอุปาทิสถนิพพาน ถึงที่สุดแล้วสิ้นไป นั่นนะ ศาสนาเจริญเจริญจากใจดวงนั้น

เราอย่ามองภายนอก ภายนอกเป็นไป เราพยายามทำของเรา ถึงเวลาเราก็สร้างบุญกุศลของเรา สร้างบุญกุศลของเราให้เป็นที่พึ่งที่อาศัยของเรา ทำไปๆ จนใจเคยชิน ถ้าขาดไปสิ่งใด มันจะว่าเราขาดสิ่งนั้นไป มันจะเป็นเหมือนคนที่ทำไม่ได้ มันต้องบังคับใจ แต่เราไม่ทำขึ้นมามันก็ไม่เป็นการบังคับใจให้สร้างคุณงามความดี คุณงามความดีทำจนเป็นนิสัย ทำจนเป็นไปจากข้างใน พระพุทธเจ้าสอนอย่างนี้ อันนี้เป็นที่พึ่งของเรา เอวัง